Jó termelőszövetkezet — jó tanács, rossz termelőszövetkezet — rossz tanács!

Írta: Bakos István, a Veszprém megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának elnöke, a megyei párt-végrehajtó bizottság tagja

Pontosan két esztendeje, hogy a Központi Bizottság 1958. decemberi határozatának útmutatása alapján a megyei pártbizottság és a megyei tanács végrehajtó bizottsága irányításával megindult Veszprém megyében is a nagyarányú termelőszövetkezeti fejlesztés, amiből derekasan kivette a részét megyénk munkásosztálya, a megye minden szervezete. Ennek eredményeképpen elértük, hogy Veszprém az elsők közt vált szövetkezeti megyévé és jelenleg néhány kivétellel minden község parasztsága termelőszövetkezetekben tömörül. Ezzel megteremtődött minden alapja annak, hogy a mezőgazdaság az egyhelybentopogásból a gyors fejlődés és a mezőgazdasági termelés általános fellendülésének szakaszába lépjen.

Mit értünk el két év alatt?

Ma már megállapíthatjuk, hogy a szocialista átszervezés következtében *a mezőgazdasági termelés nem esett vissza megyénkben, mint ezt egyesek jósolták, még csak nem is stagnált, hanem az első években is növekedett*, bár 1960-ban nem volt — különösen az egyes növényekre — kedvező az időjárás, és több termelőszövetkezetben a munkához való viszonnyal is voltak problémák.

Lássuk a tényeket: igen jelentős eredmény magában az is, hogy a zöldségtermelés 1958-hoz viszonyítva három és félszeresére nőtt, és ezáltal lényegesen javult 1960-ban megyénkben a zöldségellátás. Amíg 1954-ben a cukorrépa átlagtermése 126,8 mázsa, 1957-ben 135 mázsa volt, addig *1960-ban elértük a 156 mázsás termésátlagot.* A cukorrépa igen jó jövedelmet biztosít a termelőszövetkezeteknek, éppen ezért növelték a vetésterületét is, mert míg 1957-ben 2783 katasztrális holdon termeltek, addig 1960-ban már 5777 katasztrális holdon. Burgonyából 1954-ben 50,5 mázsa, 1957-ben 64 mázsa, és 1960-ban 65 mázsa termett holdanként. A kukorica termésátlaga 1954-ben 11 mázsa, 1957-ben 14,3 mázsa, és 1960-ban 15,1 mázsa volt katasztrális holdanként. Hasonló a helyzet a tavaszi árpánál, és takarmánynövényekből is igen jó termést takarítottak be a múlt esztendőben termelőszövetkezeteink. Lehetne a tényeket sorolni, de úgy gondolom, ez a néhány szám is elég bizonyíték a nagyüzemi gazdálkodás fölényére és a termelőszövetkezeti mozgalom kezdeti sikereire.

Több árut adnak

Tény az is, hogy összességében több árut adtak termelőszövetkezeteink az államnak, mint amennyit az egyéni gazdaságok adtak annak idején. Világosan bizonyítja ezt például a gabonafelvásárlás és értékesítés. *1958-ban 1773 vagon, 1959-ben 2617 vagon, 1960-ban pedig 2998 vagon gabonát vásároltunk fel.* Tudvalevő, hogy 1958-ban a megyében még döntő súlyban volt az egyéni gazdaság.

Ami a burgonya felvásárlást illeti; 1958-ban 785 vagont, 1960-ban 2507 vagonnal vásároltunk fel, ami 1958-hoz viszonyítva 319,3 százalékos teljesítésnek felel meg. Kukorica felvásárlási tervünket teljesítettük. A tejfelvásárlási tervet is 103,1 százalékra teljesítettük. Többet adtunk vágómarhából is, mint 1958-ban.

A felsorolt eredmények igen szépek és nagyon jelentősek, de nem jelentik azt, hogy a felvásárlásban és értékesítésben minden rendben van. Nem teljesítettük például a sertés- és tojás felvásárlási tervünket, amit 1961-ben pótolni kell, amire most már minden alap és lehetőség megvan.

Jelentősen előre haladtunk ugyan a baromfitenyésztésben is, de felvásárlási tervüket mégsincsak 91,8 százalékra teljesítették. Tsz-eink 1960-ban mintegy 460 000 darab napos csibét állítottak be. *Az idén lehetőleg el kell érni, hogy mintegy 700—800 ezer darabot állítsanak be.* Fokozottabban kell foglalkozni a szárnyasok és pulyka tenyésztésével is.

A fent felsorolt példák és eredmények azt bizonyítják, hogy a mezőgazdaság szocialista átszervezését sikerült úgy megoldani, hogy nem csökkent, hanem növekedett a mezőgazdasági termelés a legfontosabb termékeknél.

Rövid két esztendő alatt elértünk oda, hogy minden növényből gyors ütemben növeljük a terméshozamokat. Beláthatatlan lehetőségek nyíltak meg a mezőgazdaság fellendítése előtt.

Legfontosabb feladataink

Ennek biztosításáért azonban még igen komoly feladatokat kell megoldanunk. Melyek ezek?

Az első és talán a legfontosabb feladat a régi kisüzemi tudat és gondolkodásmód megváltoztatása, a nemrég termelőszövetkezetbe lépett parasztságban. Sajnos ettől a gondolkodásmódtól még egyes termelőszövetkezeti vezetőségi tagok sem kivételek. Ez nagymértékben rányomja bélyegét az előre tervezésre, a nagyüzem további alapjainak lerakására, a munkához való viszonyra, stb. Nyugodtan mondhatjuk, ha minden termelőszövetkezeti vezető és dolgozó szocialista módon gondolkodna és dolgozna, a jelenlegi gondokat, problémákat 90 százalékban megoldottnak tekinthetnénk. De, mert tudjuk, hogy ez még nem így van mindenütt, erre kell munkánk nagy részét összpontosítani.

Mindenütt adva van minden feltétele annak, hogy a termelőszövetkezet jól dolgozzon (föld, gépek, nagyarányú állami támogatás), csak élni kell e lehetőségekkel, és igénybe kell azokat venni. De jórészt az előbb elmondottakból következően van megyénkben jó néhány gyenge termelőszövetkezet, olyanok is, amelyeknek a legjobb lehetőségek vannak, mégis keveset tudnak felmutatni. Például Gyarmat község a pápai járásban. Az ilyen közösség tagjai vagy az ellenségre hallgatnak, vagy saját maguk és jövőjük ellenségei. *Ezekkel a termelőszövetkezeti tagokkal meg kell értetni, hogy az ellenség rossz tanácsadó, és helyettük senki sem fogja megoldani problémáikat.* Erre is áll az a régi közmondás, hogy: „Ki mint vet, úgy arat".

Ezeket a gyengén gazdálkodó termelőszövetkezeteket meg kell erősíteni és munkájukat meg kell javítani. Ennek a legtöbb esetben két fontos feltétele van: jó vezetés és a tagság munkához való jó viszonya. Az illetékes szerveknek ehhez kell segítséget nyújtaniok.

A harmadik fontos kérdés a jó termelési és pénzügyi tervek készítése, és annak végrehajtása. Nem szabad, hogy előforduljon, mint a múlt esztendőben is, hogy a termelőszövetkezetek egy részénél a tervezetthez viszonyítva csökken az egy munkaegységre eső részesedés, saját hibájukból, mert nem munkálták meg időben és jó minőségben a növényeket, mert nem becsülték meg, amit megtermeltek és nem állították be, amit be kellett volna, mert nem tettek meg mindent a nagyobb jövedelem elérése érdekében. *Minden józanul gondolkodású termelőszövetkezeti tag tudja, hogy „a manna nem hull az égből", hogy a nagyobb jövedelem alapja a jó munka és előrelátó vezetés, a jövő alapjainak lerakása.*

Az idén készítsünk reális, megalapozott terveket és hajtsuk végre maradék nélkül azokat, akkor az eredmény nem marad el. *Ne csökkenjen a munkaegység értéke, hanem növekedjék.* Ez csak úgy érhető el, ha nemcsak egynéhány ember akarja, hanem a tagok döntő többsége, ha a munkában rend és fegyelem van, mindenki tudja, mi a feladata, miért felel, szervezett a munka, és a tag úgy gondolkozik, ahogy az általa megválasztott vezetőség meghatározza.

Ezen hiányosságok kiküszöbölésééért sokat kell, hogy tegyünk, tegyenek a pártszervezetek és a tanácsok, különösen a községi tanácsok, amelyek az államhatalom helyi szervei. Vezetőik nap, mint nap ott élnek a termelőszövetkezeti tagok között, ismerik a falut örömével és gondjaival, ismerik az embereket és mélységesen tudják őket értékelni és becsülni. Tudják, hogy kit miért kell megdicsérni, kit kell nevelni és hogyan, kire kell a hatalom erejével lesújtani, ha bűnös tevékenységet folytat.

A helyi tanács felelős!

Véleményem szerint a községi tanácsok az első számú felelősek — a termelőszövetkezeti vezetőség, a járás és megye mellett — a termelőszövetkezetek helyzetéért. Ez az előbb elmondottakból természetszerűleg következik. Mi ezt már a termelőszövetkezeti szervezés megtörténte után érthetően és világosan meg is magyaráztuk a községi vezetőknek, amikor azt mondtuk: Jó termelőszövetkezet — jó tanács és ez áll fordítva is. Megmondtuk azt is, hogy minden munka előtt legfontosabb feladatuk a termelőszövetkezetek segítése és támogatása.

Elmondhatjuk-e, hogy minden községi végrehajtó bizottsági vezető megértette és magáévá tette ezt a feladatot? Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy *döntő többségük igen.* A termelőszövetkezeti tagság öröme az ő örömük is, gondjuk az ő gondjuk is. Ezek a vezetők magukénak érzik a termelőszövetkezetet, és a termelőszövetkezet is magáénak érzi a tanácsot. De sajnos vannak még községi vezetők, akik nem egészen így gondolkodnak és cselekednek. Valahogy úgy képzelik; a termelőszövetkezet gondja a termelőszövetkezet vezetőségéé, az elnöké és a járásé, én meg elvégzem a hivatali munkámat. Persze meg kell mondani azt is, hogy egyes helyeken ehhez a járási vezetők is hozzájárulnak, amikor a községi vezetők tudta nélkül, megkerülésével intézkednek a termelőszövetkezetek ügyében. Egyes termelőszövetkezeti vezetők is hozzájárulnak, amikor felesleges beavatkozásnak tekintik a segíteni akarást. E helytelen módszer és szemlélet lehetőséget ad az ilyen községi végrehajtó bizottsági vezetőknek, hogy kibújjanak a felelősség alól.

Mi, tőlünk telhetően igyekeztünk megtenni mindent, hogy a községi vezetők és a tanácsi testületek munkáját megjavítsuk a termelőszövetkezetek megszilárdításáért és segítéséért. Több esetben megyei szinten tanácskoztunk velük ilyen kérdésekről, több határozatot hoztunk erre vonatkozóan, és évenként megrendezett speciális tanfolyamokon oktattuk erre a községi vezetőket. Legutóbb az üzemszervezést tanulmányozták egy egész héten keresztül, hogy a minimális tudást megszerezzék ahhoz, hogy segíteni tudják a termelőszövetkezeteket minden kérdésben.

Tehát minden feltételt megteremtettünk ahhoz, hogy a községi tanácsok messzemenő segítséget tudjanak adni a termelőszövetkezeteknek.

Hogyan kell a termelőszövetkezeteket segíteni?

Melyek a községi tanácsok feladatai a termelőszövetkezetek támogatásában? Az ezirányú teendőket csak vázlatosan sorolom fel.

Minden segítséget és támogatást megadni a most készülő 1961. éves termelési és értékesítési tervek elkészítéséhez, hogy ezek a tervek reálisak és megalapozottak legyenek, ugyanakkor legyen mozgósító és húzó hatásuk. Biztosítani kell, hogy a községekre megalapozottan lebontott felvásárlási tervszámok tükröződjenek a termelőszövetkezeti tervekben, valósággá legyenek, sőt a termelőszövetkezet túlteljesítse ezeket. *A községi tanácsnak állandóan figyelemmel kell kísérnie, hogy a termelőszövetkezet elvesse azokat a növényeket, és beállítsa időben azokat az állatokat, amelyek nélkül a terv teljesítése elképzelhetetlen.* Ha valahol mulasztásokat tapasztalnak ezen a területen, hívják fel a termelőszövetkezeti vezetőség figyelmét, szükség esetén tárgyalják meg végrehajtó bizottsági, vagy tanácsülésen.

Az éves termelési és értékesítési tervek végrehajtásának helyzetét többször kell tárgyalni termelőszövetkezeti közgyűlésen, de évenként legalább két-három esetben a tanácsülésen is tárgyalják meg, tegyenek javaslatokat a termelőszövetkezet vezetőségének, és adjanak meg minden segítséget az esetleges kiesések pótlása, a tervek teljesítése érdekében. Az éves terv végrehajtásának biztosításáért a tanács végrehajtó bizottsága és a termelőszövetkezet vezetősége a legfontosabb kampánymunkákra készítsenek közös intézkedési terveket, vagy ütemterveket. Például a tavaszi munkák, nyári munkák és őszi munkák időszakára. Helyes, ha ezen ütemterveket együttes ülésen fogadják el és a végrehajtó bizottságok üléseiken rendszeresen megtárgyalják a munkák állását.

Ezen túlmenően *a községi tanácsnak és végrehajtó bizottságának időnként meg kell tárgyalni ülésein az olyan fontos kérdéseket is, mint az állami felvásárlás; tervek teljesítése, a termelőszövetkezet pénz- és hitelgazdálkodása, a termelőszövetkezet állattenyésztésének helyzete, a szociális és kulturális alap felhasználásának kérdése, a fiatalok, a nők és családtagok munkábaállításának, a munkához való viszonyának kérdése.*

Teljes figyelmünket az idei nagy munkákra kell fordítanunk

Most közvetlenül napirenden levő feladat a zárszámadó közgyűlések alapos előkészítése és lebonyolítása. A községi tanácsainknak ehhez is igen komoly, konkrét segítséget kell adniuk. Még a múlt év lezárásán is dolgozunk, de teljes figyelmünket, most már a múlt év pozitív és negatív tapasztalatait, tanulságait leszűrve, az idei nagy munkákra és feladatokra kell összpontosítani. Az idei nagyobb sikerek és eredmények alapjait kell lerakni, feltételeit megteremteni.

Ez a községi tanácsoknak nemcsak joguk, de kötelességük is, amit különböző jogszabályok írnak elő. Nem utolsó sorban megteheti ezt a tanács azért is, mert a tanácstagok döntő többsége egyben termelőszövetkezeti tag is, és a tanácsvezetők közül is szép számmal vannak a termelőszövetkezeti tagok. *A cél mindkét részről közös és nemes ügyet szolgál.* Ha pedig valamely kérdés a tanács és termelőszövetkezet között vitás üggyé válik, a tanács feladata, hogy a járáshoz forduljon, és kérje a vita eldöntését.

Meggyőződésem, hogy a segítés és ellenőrzés ezen módszereit maga a termelőszövetkezet vezetősége is szívesen fogadja, mert ez a termelőszövetkezet érdekeit szolgálja; jövedelmezőségét és eredményesebb gazdálkodását segíti elő.

A községi végrehajtó bizottsági vezetőknek az elmondottakon túlmenően igen s : a feladatuk a termelőszövetkezetek segítésében. Legyenek ott minden fontos értekezletükön, személyesen segítsenek eljárni ügyeik intézésében, jogos problémáik megoldásához kérjék a járási és megyei szervek segítségét, amikor erre szükség van. Ismertessék meg a termelőszövetkezeti vezetőkkel, ahol erre szükség van, a jogszabályokat, és segítsék az állami kedvezmények igénybevételét, az állammal szemben fennálló kötelességek teljesítését, a termelőszövetkezetek mielőbbi felvirágoztatását. Ennél szentebb és nemesebb ügyet most nem tudunk szolgálni.

Felkészülés az áttelelésre a veszprémi járásban

A Veszprémi Járási Tanács Végrehajtó Bizottsága megvizsgálta a termelőszövetkezetek felkészülését az állatállomány áttelelésére.

A jelentések összesítése idején úgy mutatkozott, hogy jelentős abrak- és szénahiánnyal kell a járásban számolni. Az alaposabb vizsgálat azonban kiderítette, hogy a kukorica-készletek jelentése „saccolás" alapján történt, és a betakarítható mennyiséget igen óvatosan becsülték fel a szövetkezetek.

A széna és a siló mennyiségét az idei kedvezőtlen időjárás, különösen a sáros ősz csökkentette. A járási tanács azonban intézkedéseket tett, részben széna vásárlásra, részben a készletek ésszerűbb elosztására. Azokból a szövetkezetekből, ahol felesleg van, nedves répaszeletet és kukoricaszárat irányítanak át a szűkölködő gazdaságokba.

Külön tárgyalták a juhászat kérdését A veszprémi járásban igen sok a kizárólag juhlegelőnek alkalmas terület. Magas a juhállomány létszáma is, közel 23 000 darab. A férőhely gondon úgy igyekeznek segíteni, hogy még a tél folyamán, ahol csak lehet, helyi anyagokból, helyi erővel, hitel nélkül építenek egyszerű, a célnak megfelelő hodályokat.